

Protocol gegevensverwerking

Verkeersongevallenregistratie Fryslân,
Spoedeisende Hulp

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Privacy en gegevensbescherming

VeiligheidNL gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt VeiligheidNL voor passende beveiliging van persoonsgegevens.

VeiligheidNL behandelt uw persoonlijke gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zoals deze sinds 25 mei 2018 geldt. Lees meer over onze privacy verklaring op www.veiligheid.nl/privacy.

Protocol gegevensverwerking

Verkeersongevallenregistratie Fryslân,
Spoedeisende Hulp

Rapport 767
Projectnummer 20.0188

Djorike Palma

Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl

december 2018

Inhoudsopgave

Hoofdstuk		Pagina
1	Aanleiding	5
2	Protocol gegevensverwerking	6

1

Aanleiding

Wat houdt de registratie in?

In de preventieregistratie van VeiligheidNL voeren wij informatie in over hoe, waar en wanneer u een verwonding door een verkeersongeval hebt opgelopen. Door deze gegevens van veel patiënten te combineren kan gericht actie worden ondernomen om deze ongevallen in de toekomst te voorkomen. Zo dragen de Friesen Spoedeisende Hulp afdelingen bij aan de verkeersveiligheid in de provincie.

Hoe werkt de preventieregistratie?

In het registratiesysteem van VeiligheidNL worden gegevens opgeslagen en verwerkt van patiënten die met de ambulance zijn vervoerd en/of op de Spoedeisende Hulp afdeling vanwege een verwonding door een verkeersongeval zijn behandeld. Het gaat hierbij niet om informatie over de *patiënt* maar om informatie over de *omstandigheden*: hoe, waar en wanneer is de patiënt gewond geraakt. De vier Friese Spoedeisende Hulp afdelingen verstrekken aan VeiligheidNL geen gegevens waarmee u direct geïdentificeerd kunt worden, zoals uw naam, adres, geboortedatum of Burgerservicenummer. VeiligheidNL verwerkt de gegevens en voegt ze toe aan het gegevensbestand met verkeersongevallen in de provincie Fryslân. Dit wordt gebruikt voor preventie van verkeersongevallen.

Waar worden de gegevens voor gebruikt?

Als landelijk expertisecentrum analyseert VeiligheidNL de in de preventieregistratie opgenomen gegevens en verwerkt deze tot volledig geanonimiseerde overzichten. De overzichten worden gebruikt voor onderzoeks- en preventiedoeleinden. Het vier Friese Spoedeisende Hulp afdelingen en de ambulancezorg in Fryslân werken mee aan registratie van omstandigheden waarin een verkeersongeval heeft geleid tot verwondingen. De gegevens worden verwerkt tot overzichten waarmee de provinciale en gemeentelijke overheid preventieve maatregelen ten aanzien van verkeersongevallen kunnen ontwikkelen. Die aanpak is altijd gericht op omstandigheden, nooit op personen.

Is dit wettelijk toegestaan?

Het ziekenhuis besteedt veel zorg aan de bescherming van de privacy van patiënten. Deze preventieregistratie voldoet aan de relevante juridische eisen en privacy-waarborgen; het ziekenhuis staat ervoor in dat de manier waarop wordt omgegaan met uw gegevens voldoet aan de wettelijke voorschriften.

Uw gegevens worden vertrouwelijk behandeld volgens de bepalingen van de geneeskundige behandelingsovereenkomst in het Burgerlijk Wetboek, de Wet Bescherming Persoonsgegevens en de regels van het medisch beroepsgeheim. De Spoedeisende Hulp afdelingen verstrekken geen persoons-identificerende kenmerken aan VeiligheidNL, zodat deze organisatie niet kan achterhalen van wie de verkregen gegevens afkomstig zijn. Het ziekenhuis kan dat via een zogeheten coderingsstelsel - mocht dat noodzakelijk zijn - wel nagaan.

De precieze afspraken over de geregistreerde gegevens zijn vastgelegd in een protocol gegevensverwerking dat onderdeel is van de samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende ziekenhuizen en VeiligheidNL. Het volledige protocol is opgenomen in hoofdstuk 2.

2

Protocol gegevensverwerking

2.1 Reikwijdte registratie

2.1.1 Dit protocol gegevensverwerking is van toepassing op de registratie van de verkeersongevallen-data ten behoeve van Verkeersongevallenregistratie Fryslân, hierna te noemen het databestand dan wel de registratie.

2.1.2 Het Ziekenhuis is verantwoordelijk voor het goed functioneren van de registratie en de aanlevering van de gegevens aan VeiligheidNL. VeiligheidNL is verantwoordelijk voor de verwerking van de gegevens. De gegevensverwerking wordt beheerst door de wet en dit protocol gegevensverwerking.

2.1.3 In alle gevallen waarin het protocol gegevensverwerking niet voorziet beslist VeiligheidNL na **overleg met het Ziekenhuis**.

2.2 Doel en afbakening van de registratie

2.2.1 De doelstelling van de registratie in het kader van Verkeersongevallenregistratie Fryslân is te helpen het aantal ernstige letsels door verkeersongevallen terug te dringen in de provincie, door SEH-informatie over verkeersongevallen te verzamelen, analyseren en de resultaten daarvan, niet herleidbaar tot individuele patiënten, beschikbaar te stellen aan het Regionaal Orgaan verkeersveiligheid Fryslân (ROF) voor onderbouwing, uitvoering en evaluatie van beleid op het gebied van verkeersveiligheid.

2.2.2 VeiligheidNL zal niet meer gegevens verwerken ten behoeve van de registratie dan voor het doel van de registratie noodzakelijk is en zal geen gegevens in de registratie opnemen voor andere doeleinden dan bedoeld in artikel 2.1 van dit protocol.

2.2.3 De registratie in het kader van Verkeersongevallenregistratie Fryslân bevat geen direct herleidbare, maar zogenaamde 'gecodeerde' persoonsgegevens. Dit houdt in dat de registratie geen identificerende kenmerken (NAW, patiëntnummer, BSN, geboortedatum, et cetera) van patiënten bevat, maar alleen die gegevens die voor het door VeiligheidNL of andere partijen uit te voeren onderzoek noodzakelijk zijn. De onderzoeksgegevens worden opgeslagen onder willekeurig gekozen code (01, 02, 03). De identiteit van een patiënt van wie gegevens in de registratie zijn opgenomen, kan alleen door de partij die over een codesleutellijst beschikt (in dit geval het Ziekenhuis), worden achterhaald.

2.3 Rechtmatige grondslag registratie

2.3.1 Ten aanzien van het verstrekken van patiëntgegevens van SEH-patiënten door het ziekenhuis aan VeiligheidNL:

Uitgangspunt bij het verstrekken of doorleveren van herleidbare patiëntgegevens aan een derde partij, in casu VeiligheidNL, is dat dit – behoudens de situatie waarin sprake is van een wettelijke regeling of een zogenaamd ‘*conflict van plichten*’ – alleen is toegestaan indien de betrokkene daarvoor expliciet toestemming heeft gegeven. De verantwoordelijkheid om toestemming te vragen rust op de schouders van de hulpverlener, die immers zijn beroepsgeheim ‘doorbreekt’ wanneer hij gegevens van zijn patiënten aan derden verstrekt. Dit alles volgt uit de regeling van het medisch beroepsgeheim zoals geformuleerd in de WGBO (zie artikel 7: 457 Burgerlijk Wetboek (BW)).

Van (verstrekking van) herleidbare¹ gegevens is in het kader van huidige samenwerking met VeiligheidNL sprake, immers er worden gegevens van patiënten aan VeiligheidNL verstrekt die via een code(sleutel) gedurende drie jaar terug te herleiden zijn naar de patiënten van wie de gegevens afkomstig zijn. Dit is onder meer nodig om records te kunnen verwijderen als de patiënt bezwaar maakt tegen opname van gegevens in de registratie nadat deze door het ziekenhuis zijn aangeleverd aan VeiligheidNL (zie hieronder).

In sommige situaties is het vragen van toestemming echter problematisch. De wet (WGBO) houdt hier rekening mee en biedt – in de vorm van een uitzonderingsbepaling (artikel 7: 458 BW) – ruimte voor terbeschikkingstelling van gegevens voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek aan een derde zonder uitdrukkelijke toestemming van betrokken patiënten. De wetgever heeft daarbij twee situaties voor ogen: (a) het vragen van toestemming is in redelijkheid niet mogelijk (patiënt is verhuisd of overleden); of (b) het vragen van toestemming kan in redelijkheid niet worden verlangd (gaat om hele grote aantallen; of gevaar van omvangrijke non-respons). Bij een beroep op de uitzonderingsbepaling moeten betrokkenen wel over terbeschikkingstelling van gegevens voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek worden geïnformeerd en de gelegenheid krijgen daartegen bezwaar te maken (zie artikel 7: 458, tweede lid sub c BW). Bij een beroep op uitzonderingssituatie (b) mogen alleen ‘gecodeerde gegevens’ ter beschikking worden gesteld, of wel gegevens die slechts via gebruikmaking van een code met de patiënten van wie ze oorspronkelijk afkomstig zijn in verband te brengen zijn.

Met betrekking tot de situatie op de SEH kan worden beargumenteerd dat de tweede uitzonderingssituatie aan de orde is. Patiënten komen in de regel in (grote) ‘distress’ (of zelfs bewusteloos) binnen op een afdeling spoedeisende hulp, en van hen (of hun vertegenwoordiger(s)) kan in die situatie niet worden verwacht dat ze voldoende rust en/of ruimte hebben voor de vraag of hun gegevens voor wetenschappelijk onderzoek mogen worden opgenomen in een registratie, casu quo de verkeersongevallen-data voor Verkeersongevallenregistratie Fryslân, en hierover een valide beslissing kunnen nemen.

Wel behoren patiënten op de een of andere wijze tijdens of vlak na hun bezoek aan de SEH (eventueel langs elektronische weg) informatie uitgereikt te krijgen over: de gang van zaken rond de registratie; het feit dat ze tegen opname van hun gegevens in de registratie volgens een nader beschreven procedure bezwaar kunnen maken; en

¹ Verstrekking van niet-herleidbare of anonieme gegevens valt niet onder privacywetgeving en beroepsgeheim.

dat ze – mochten ze meer willen weten – nadere informatie en eventueel ook het protocol gegevensverwerking kunnen opvragen.

2.3.2 Ten aanzien van het opslaan, bewaren, analyseren, doorleveren et cetera (kortom: het verwerken) van patiëntgegevens door VeiligheidNL.

De legitimatie/grondslag voor de gegevensverwerking door VeiligheidNL is niet gelegen in het BW (WGBO), maar in de AVG. De AVG bepaalt in artikel 9, eerste lid 1 AVG dat het in beginsel verboden is medische persoonsgegevens te verwerken (opslaan, bewaren, analyseren, doorleveren et cetera) tenzij de betrokkene daarvoor uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven (artikel 9, tweede lid, onder a AVG). De AVG biedt echter (net als de WGBO) een mogelijkheid om ook zonder uitdrukkelijke toestemming van betrokkenen hun gegevens voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek te verwerken. Deze is geregeld in artikel 9, tweede lid, onder h en artikel 89 AVG. Uit die bepalingen vloeien de volgende voorwaarden voort: het onderzoek dient een algemeen doel; de betreffende gegevens (resp. handelingen daarmee) zijn noodzakelijk voor het geformuleerde onderzoeksdoel; het vragen van uitdrukkelijke toestemming is onmogelijk of kost onevenredige inspanning; bij de uitvoering van het onderzoek is in zodanige privacy-waarborgen voorzien dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen adequaat is beschermd. Aan deze voorwaarden komt VeiligheidNL op adequate wijze tegemoet met het onderhavige protocol gegevensverwerking.

Voor doorlevering van gegevens uit de registratie voor andere doelen dan wetenschappelijk onderzoek en statistiek aan partijen (zoals het ROF of een gemeente) geldt dat deze alleen geoorloofd is indien de gegevens die ter beschikking worden gesteld niet meer herleidbaar zijn tot individuele personen in de zin van de privacywetgeving (AVG en de WGBO). Dit betekent dat de gegevens op een dusdanig (aggregatie)niveau moeten worden aangeleverd dat ze voor genoemde ontvangers niet door spontane herkenning of bestandskoppeling in verband kunnen worden gebracht met een individu.

2.3.3 Door VeiligheidNL worden de gegevens van patiënten met lichamelijk letsel door een verkeersongeval handmatig gecontroleerd op kwaliteit. Fouten en onvolledigheden worden door VeiligheidNL gecorrigeerd alvorens de gegevens worden opgenomen in het databestand. Bij onvolledige of inconsistente invoer van gegevens kan het Ziekenhuis worden benaderd om opheldering te geven. Aldus ontstaat een verzameling van gegevens, hier aangeduid als de registratie.

2.4 Opgenomen gegevens

2.4.1 In de registratie worden ten hoogste de gegevens verwerkt zoals opgesomd in tabel 1.

Tabel 1 Dataset Verkeersongevallenregistratie Fryslân

Data	Variabelen	Reden
Ziekenhuisnummer	Numeriek	Identificatie databron
Volgnummer	Numeriek	Voor verwijderen record bij bezwaar patiënt
Geslacht	Man/vrouw/onbekend	Bepalen risicogroepen Ontdubbelen ambulancedata
Leeftijd in jaren	Numeriek	Bepalen risicogroepen Ontdubbelen ambulancedata
Datum binnenkomst	dd-mm-jjjj	Verlate medische zorg ja/nee Ontdubbelen ambulancedata
Tijdstip binnenkomst	hh-mm	Verlate medische zorg ja/nee
Verwijzer / Herkomst		Ontdubbelen ambulancedata
Beschrijving diagnose of Geclassificeerde diagnose	Vrije tekst of Diagnose thesaurus DHD	Inzicht letselbeeld
Ongevalselocatie	Zo specifiek als leverbaar is	Bepalen risicolocaties
Toedrachtbeschrijving	Vrije tekst over vervoer-/ongevalsmechanisme	Inzage in de oorzaak Bepalen risicogroepen
Overleden tijdens behandeling	Ja / nee	Aantal verkeersslachtoffers
Doorverwijzing / Bestemming		Inzicht ernst letselbeeld
Datum oplopen letsel	dd-mm-jjjj	Bepalen risicogroepen
Tijdstip oplopen letsel	hh-mm	Bepalen risicogroepen

2.5 Bewaartermijnen gegevens

- 2.5.1 Met inachtneming van wettelijke voorschriften ter zake worden de opgenomen gegevens over de patiënt, met uitzondering van het volgnummer (zie artikel 6.2 hieronder), gedurende de looptijd van de registratie maar maximaal vijftig jaar bewaard in verband met het kunnen analyseren van langjarige trends (in oorzaken en achtergronden) van letsel door verkeersongevallen.
- 2.5.2 Het volgnummer wordt binnen drie jaar na het jaar van registratie verwijderd uit de registratie.

2.6 Kennisgeving patiënten, mogelijkheid tot bezwaar en verwijdering van gegevens

- 2.6.1 Het Ziekenhuis is conform het in artikel 3.1 gestelde verantwoordelijk voor het informeren van de patiënt over het bestaan van de registratie en de mogelijkheid om tegen verstrekking van gegevens aan VeiligheidNL bezwaar te maken. Hiertoe stelt VeiligheidNL voorlichtingsmiddelen ter beschikking aan het Ziekenhuis. Het Ziekenhuis informeert patiënten tijdens of vlak na hun bezoek aan de SEH over het bestaan van de registratie en de mogelijkheid om tegen verstrekking van gegevens aan VeiligheidNL bezwaar te maken bij het Ziekenhuis.
- 2.6.2 Indien de patiënt bezwaar maakt tegen gebruik van zijn gegevens voor de registratie voordat zijn gegevens zijn verzonden aan VeiligheidNL, worden diens gegevens door het Ziekenhuis niet naar VeiligheidNL verzonden. Indien gegevensaanlevering elektronisch gebeurt, wordt hiertoe een technische voorziening getroffen. Op verzoek van VeiligheidNL geeft het Ziekenhuis inzage in het aantal patiënten dat bezwaar heeft gemaakt.
- 2.6.3 Indien de patiënt bezwaar maakt nadat de gegevens aan VeiligheidNL zijn aangeleverd, maakt het Ziekenhuis hiervan melding bij VeiligheidNL onder vermelding van het volgnummer. VeiligheidNL zorgt in dat geval terstond voor verwijdering van de gegevens uit het databestand.

2.7 Rechten en plichten van het ziekenhuis

- 2.7.1 Behoudens het bepaalde in dit protocol gegevensverwerking kunnen tot het Ziekenhuis identificerende of identificeerbare gegevens niet worden verstrekt dan na schriftelijke toestemming van het Ziekenhuis.
- 2.7.2 Het Ziekenhuis geeft VeiligheidNL toestemming om geaggregeerde gegevens uit de verkeersongevallen-data te gebruiken in publicaties. Deze gegevens zijn niet herleidbaar tot individuele patiënten.
- 2.7.3 Het Ziekenhuis heeft het recht op inzage in het register gegevensverstrekkingen. Het register is bij VeiligheidNL in te zien.

2.7.4 Bij opheffing van activiteiten van Het Ziekenhuis of bij fusie gaan de rechten en plichten van het Ziekenhuis over op de rechtsopvolger voor zover deze is erkend door het Ziekenhuis. Het Ziekenhuis, of bij diens ontstentenis de rechtsopvolger, doet van dit feit schriftelijke mededeling aan VeiligheidNL.

2.8 Toegang tot gegevens

2.8.1 Onverminderd eventuele wettelijke voorschriften ter zake hebben slechts toegang tot de registratie:
de verantwoordelijke van de registratie, VeiligheidNL, voor zover dit in het kader van het verantwoordelijkheid noodzakelijk is en;
personen in dienst van de verantwoordelijke, die op grond van hun functie toegang dienen te hebben tot de registratie en de daarin voorkomende gegevens en die daartoe door de verantwoordelijke zijn gemachtigd.

2.9 Bijzondere gebruiksrechten

2.9.1 Aan derden die periodiek (een deel van) dezelfde gegevens willen ontvangen, kunnen bijzondere gebruiksrechten worden verleend. Achteraan deze bijlage (Bijlage II sub A) is opgenomen aan wie bijzondere gebruiksrechten zijn toegekend, het doel van de verstrekking en de voorwaarden waaronder de verstrekking plaatsvindt.

2.9.2 Elke verstrekking op basis van een bijzonder gebruiksrecht zal worden opgenomen in het register gegevensverstrekkingen.

2.10 De verstrekking van gegevens uit de registratie

2.10.1 Een verzoek tot gegevensverstrekking uit de registratie aan een derde wordt schriftelijk of mondeling en met redenen omkleed bij VeiligheidNL ingediend. De aanvraag bevat ten minste het doel dat met de gevraagde gegevens wordt beoogd, een omschrijving van die gegevens en het tijdvak waarop deze betrekking hebben.

2.10.2 In beginsel worden de gegevens uitsluitend in niet-herleidbare vorm (dat wil zeggen als tabel of geaggregeerd databestand) aan derden verstrekt. Gegevens worden alleen op recordniveau verstrekt indien deze wijze van aanlevering duidelijke meerwaarde biedt voor het beoogde doel, en indien de gegevens niet herleidbaar zijn tot individuele personen.

2.10.3 Indien VeiligheidNL besluit de gegevens te verstrekken, kunnen voorwaarden aan de verstrekking worden vastgelegd in een overeenkomst. Voorwaarden voor verstrekking van gegevens uit de registratie zijn in ieder geval:

- de gegevens mogen uitsluitend worden gebruikt voor het bij de aanvraag omschreven doel; voor ander gebruik dient schriftelijk toestemming van VeiligheidNL te worden verkregen.
- de gegevens, een gedeelte of een bewerking daarvan mogen niet worden doorgegeven, gekoppeld, verstrekt of ter inzage worden gegeven aan anderen, tenzij de verantwoordelijke daarvoor voorafgaande schriftelijke toestemming heeft verleend;
- bij publicaties dient de registratie als bron te worden vermeld en de gegevens dienen statistisch verantwoord te worden weergegeven.

- De verantwoordelijke kan voorwaarden stellen ten aanzien van de bewaartermijn van de verstrekte gegevens.

2.10.4 Met betrekking tot het gebruik van gegevens binnen de organisatie van VeiligheidNL zijn de bepalingen in dit reglement van overeenkomstige toepassing.

2.10.5 Van alle gegevensverstrekkingen uit de registratie aan derden wordt door VeiligheidNL een register bijgehouden.

2.10.6 Voor het verstrekken van gegevens uit de registratie kan VeiligheidNL kosten bij de aanvrager in rekening brengen.

2.11 Beveiliging

2.11.1 VeiligheidNL is gehouden om passende technische en organisatorische maatregelen te treffen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. De maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

2.11.2 Werknemers van VeiligheidNL, die met werkzaamheden ten behoeve van de registratie zijn belast, hebben al naar gelang de aard van hun functie rechtstreeks toegang tot (delen van) de registratie. Deze werknemers zijn onderworpen aan een geheimhoudingsplicht.

2.12 Communicatie

2.12.1 De binnen het Ziekenhuis aangestelde contactpersoon:

- fungeert binnen het Ziekenhuis als aanspreekpunt voor de registratie voor Verkeersongevallenregistratie Fryslân
- onderhoudt de contacten met de coördinator gegevensverwerking van VeiligheidNL over o.a. patiënten die bezwaar hebben gemaakt, validiteits- en betrouwbaarheidsonderzoek, ervaringen van gegevensverzamelaars en codeurs in het Ziekenhuis, kwaliteit van de gegevens.

2.13 Wijziging van het protocol gegevensverwerking

2.13.1 Wijzigingen van dit protocol gegevensverwerking en de bijlagen kunnen slechts worden aangebracht door VeiligheidNL met instemming met het Ziekenhuis.

2.13.2 Wijzigingen in dit reglement en de bijlagen zijn van kracht een maand nadat deze bekend zijn gemaakt aan het Ziekenhuis.

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is een onafhankelijk expertisecentrum met de missie om ongevallen te voorkomen door veilig gedrag te stimuleren. We helpen mensen hun veiligheid te vergroten in en om het huis, maar ook op straat, op school en op het werk. We monitoren en signaleren ongevallen en letsel en onderzoeken welke vorm van preventie effectief is. Voor de monitoring is het Letsel Informatie Systeem (LIS) de basis, een registratiesysteem bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen (SEH's) in Nederland, maar we rapporteren ook dodelijke ongevallen en ziekenhuisopnamen door letsels.

We ontwikkelen effectieve gedragsinterventies die praktisch, oplossingsgericht en op maat zijn en voeren deze ook deels uit. Ten slotte delen wij onze kennis en kunde direct met onze doelgroepen of via professionals, samenwerkingspartners en ambassadeurs. We werken voor en met overheden, bedrijven, zorgverleners en particulieren.